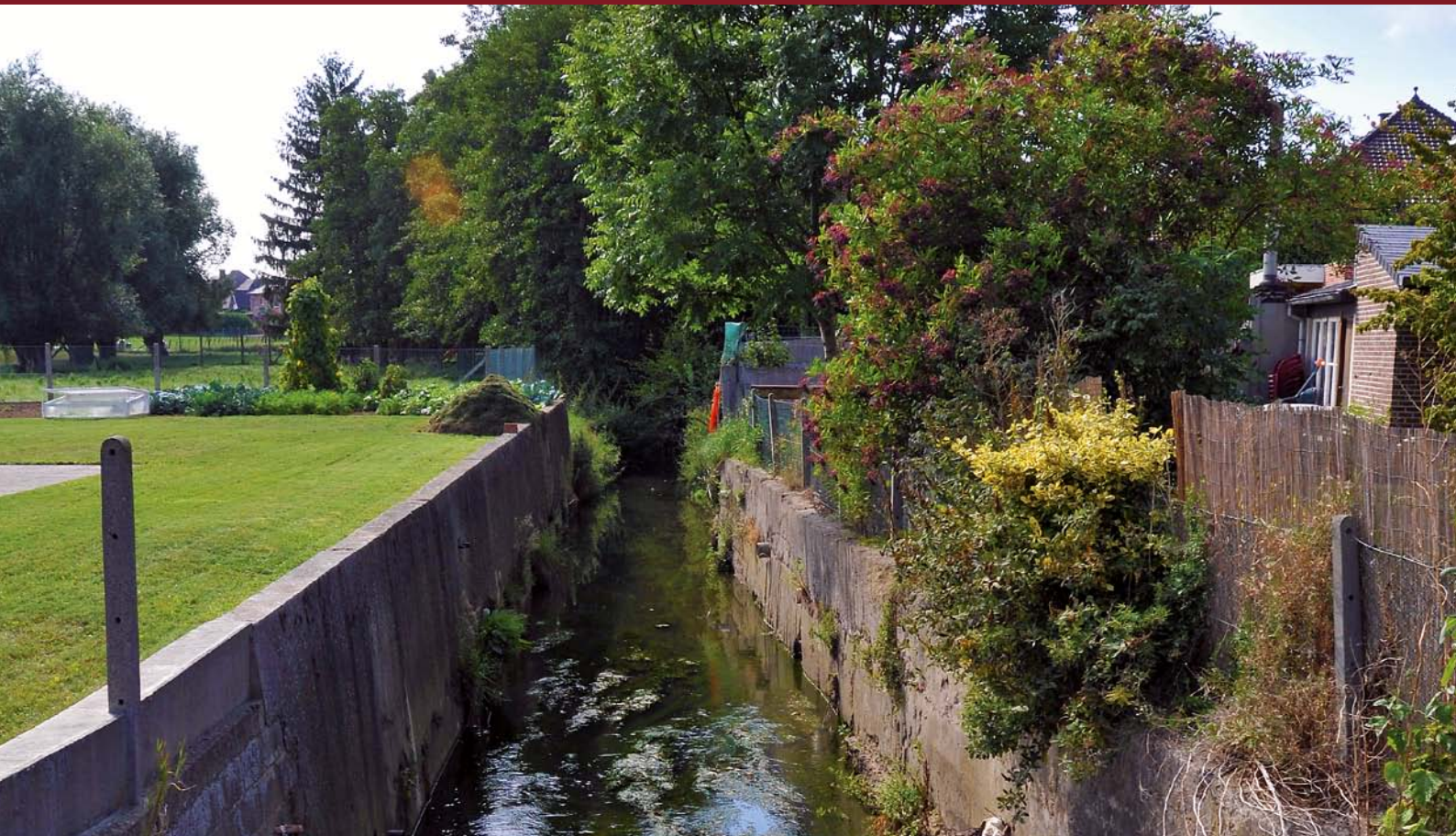

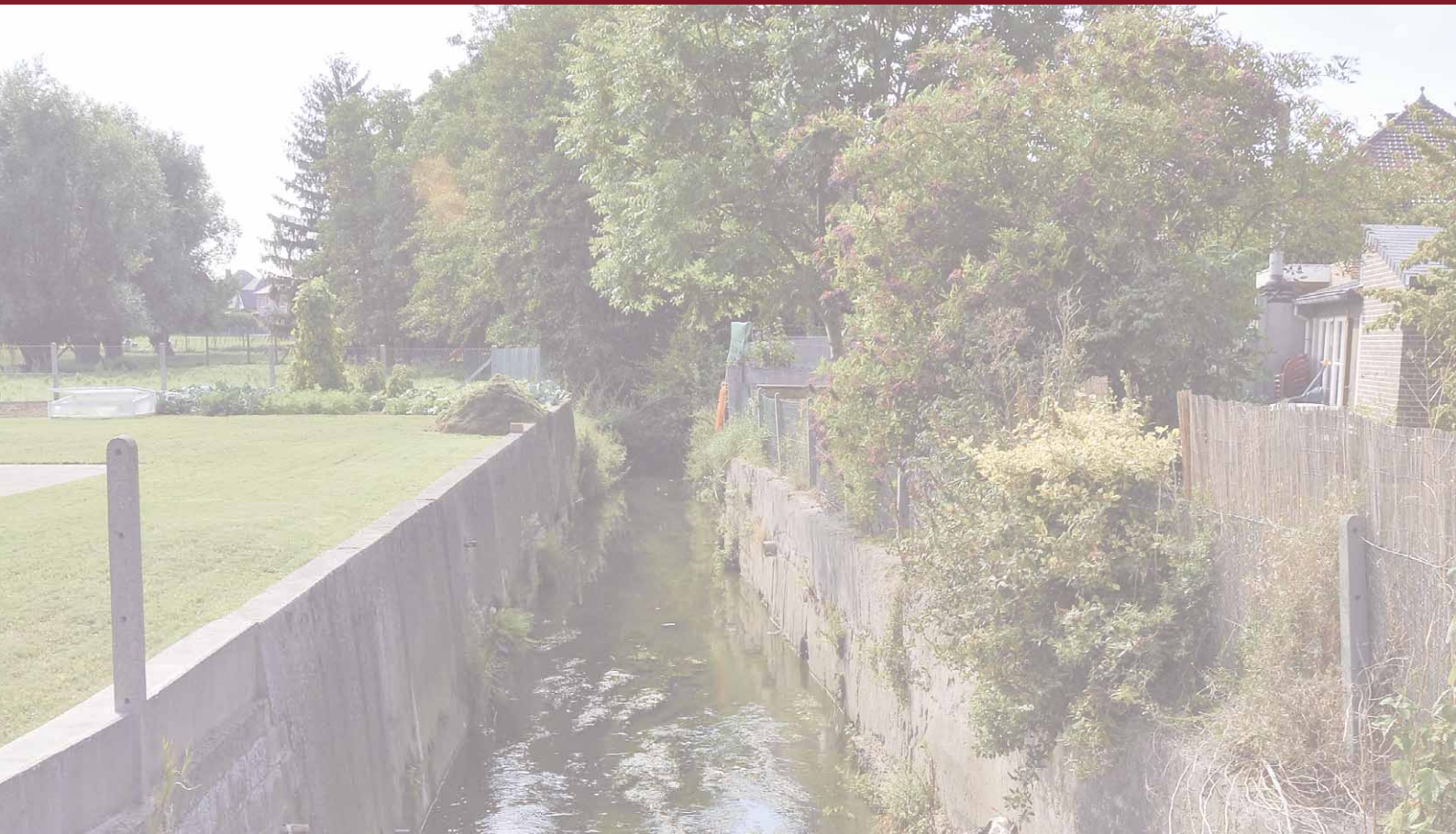
Wonen langs een waterloop

GOEDE AFSPRAKEN MAKEN GOEDE BUREN

Wonen langs een waterloop

GOEDE AFSPRAKEN MAKEN GOEDE BUREN

Inhoud

Voorwoord	5
1. Beheer en onderhoud	6
Taakverdeling	7
Onderhoud op maat van de omgeving	7
Inbreng van de buren	11
Praktische aanpak	13
2. Rattenbestrijding	14
Voorkomen	15
Bestrijden	15
Meldpunt	17
3. Bescherming tegen wateroverlast	18
Watertoets	19
Mogelijke maatregelen	19
Praktische aanpak	19
4. Werken aan een waterloop	22
Bruggen en overwelvingen	23
Productie van groene stroom	24
Lozing van hemelwater	24
Nutsleidingen	24
Praktische aanpak	25
5. Buitengewone werken	26
Wetgeving	28

Colofon

Deze brochure werd uitgegeven door de provincie Vlaams-Brabant in opdracht van de deputatie.
Wettelijk depotnummer: D/2012/8495/29

Redactie

Tekst:
Rolf De Bruyn
dienst waterlopen, provincie Vlaams-Brabant

Fotografie en illustraties:

Peter Maris
© Vildaphoto - Yves Adams (blz 14, 16 bovenaan, 17)
© Vildaphoto - Rollin Verlinde (blz. 16 onderaan)
Trees Verhoogen/Karen Huybrechts (illustratie blz. 25)

Vormgeving: Anne Rooseleer, grafische cel - Provincie Vlaams-Brabant

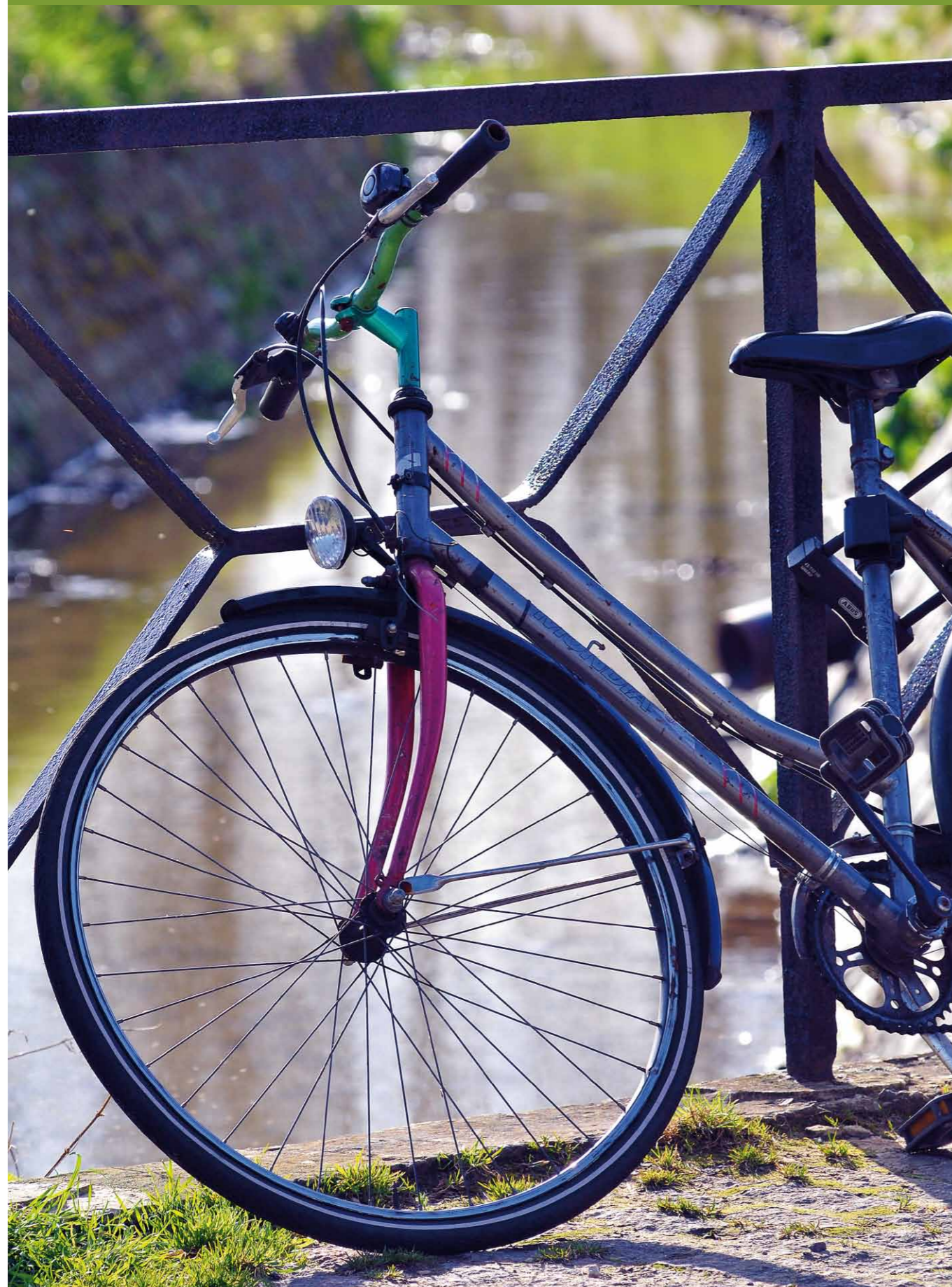
Druk:

v.u.: Marc Collier, provinciegriffier, Provincieplein 1, 3010 Leuven

Informatie

- Dienst waterlopen
tel. 016-26 75 02, waterlopen@vlaamsbrabant.be
- Monique Swinnen, gedeputeerde voor waterlopen
tel 016-26 70 57, monique.swinnen@vlaamsbrabant.be
- www.vlaamsbrabant.be

Voorwoord

4

Mensen wonen graag aan het water. Een beek of een riviertje achter de woning maakt een tuin uniek. We staan er zelden bij stil dat die waterlopen ook onderhouden moeten worden. Dat dagelijks beheer is een gezamenlijke taak van verschillende besturen. De provincie Vlaams-Brabant draagt zorg voor bijna 1000 kilometer beek.

Alle mensen die langs die beken wonen of werken, zijn onze burens. Met die burens voelen wij ons nauw verbonden en willen we goede afspraken maken.

Een eerste afspraak gaat over het onderhoud van de beken. Op de ene plaats is daar al wat meer werk aan dan op de andere, maar ten minste één keer per jaar kijkt de provincie elke kilometer na. Bij die gelegenheid laat ze het zwerfvuil, de takken en andere hindernissen verwijderen en afvoeren. Vaak gebeurt dit met de hand en merken de burens het niet eens op. Op andere plaatsen moet er gemaaid worden of slib geruimd. Daar komen kranen en tractoren aan te pas. De provincie rekent erop dat de burens hun deel van de afspraak eerbiedigen en de beken overal goed toegankelijk houden, ook voor het zwaar materiaal dat soms nodig is. Goede burens respecteren elkaar en elkaars eigendom. Als de provincie of haar aannemer vanaf de percelen langs de waterloop werken, zorgen zij ervoor dat ze niets beschadigen. Wie langs de beek woont, houdt de beek en de oever netjes.

Waar water, voedsel en beschutting zijn, komen ratten voor. De effectieve bestrijding ervan nemen de waterbeheerders voor hun rekening. Aan de omwonenden vragen ze ervoor te zorgen dat ratten naast de beek geen voedsel of beschutting aantreffen.

Bij felle regens stroomt er ook door kleine beken veel water. Onvermijdelijk treedt dan hier of daar een beek buiten haar oevers. Alle overstromingen uitsluiten is onmogelijk, en dat belooft de provincie haar burens ook niet. Wel wil zij hen beschermen tegen wateroverlast en schade. Daarom onderzoekt zij elke vergunningsaanvraag langs een waterloop of in een overstromingsgevoelig gebied bijzonder grondig, en vraagt ze bijvoorbeeld kelderloos te bouwen en het vloerpeil hoog genoeg te maken om waterellende te voorkomen. Die afspraak wordt opgetekend in de stedenbouwkundige vergunning.

Als iemand een brug wil bouwen om toegang te krijgen tot een perceel aan de overkant van de beek of andere werken aan de waterloop wil uitvoeren, vraagt hij vooraf hoe dat best gebeurt: ook die afspraak wordt opgenomen in de stedenbouwkundige verordening.

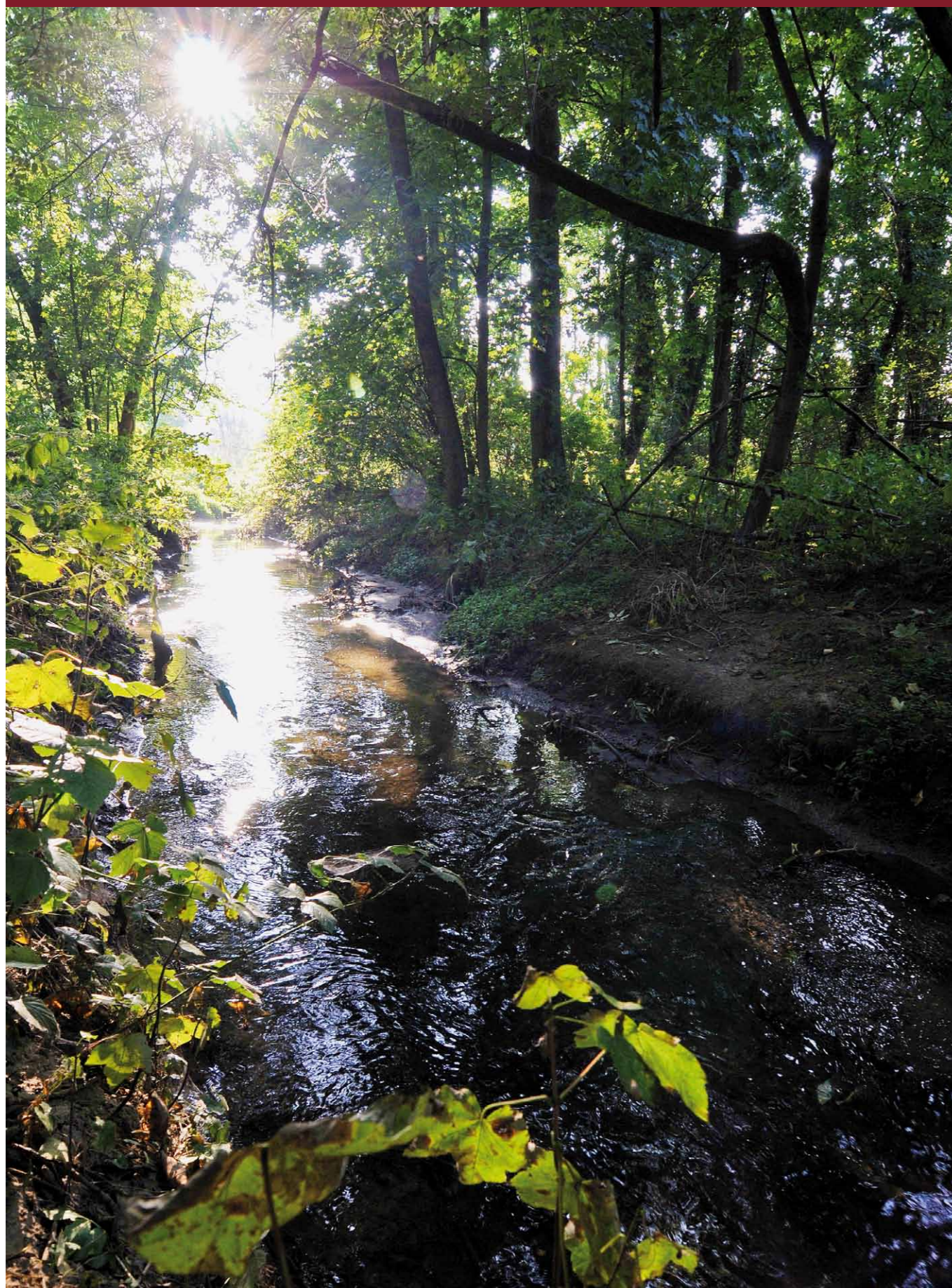
Samen maken wij het wonen langs een waterloop veilig en aangenaam.

Monique Swinnen,
gedeputeerde voor waterlopen

5

1 Beheer en onderhoud

6

De taken van beheer en onderhoud van rivieren, beken en kanalen zijn verdeeld onder verschillende waterbeheerders. Bij de uitvoering van hun taken houden die rekening met de omgeving van de waterloop. Van hun kant zorgen de omwonenden ervoor dat de beken en rivieren altijd toegankelijk zijn voor de onderhoudsploegen.

Taakverdeling

Er zijn grote en kleine waterlopen; sommige bestaan van nature en andere zijn door de mens gegraven. We spreken van grachten en sloten, beken en rivieren, kanalen en stromen. Die worden niet allemaal op dezelfde manier onderhouden: een groot kanaal vraagt een ander beheer dan een kleine beek. Daarmee is rekening gehouden bij de verdeling van de taken tussen de verschillende openbare besturen.

Kanalen, stromen en grote rivieren worden bevaarbare waterwegen genoemd en beheerd door de Extern Verzelfstandigde Agentschappen (EVA's) Waterwegen en Zeekanaal nv en De Scheepvaart nv, die verbonden zijn met het Vlaams ministerie van Mobiliteit en Openbare Werken.

De onbevaarbare waterlopen worden naargelang van hun grootte in drie categorieën gerangschikt:

■ **de Afdeling Operationeel Waterbeheer van de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM)** beheert en onderhoudt de waterlopen van de eerste categorie, dat zijn de rivieren en grote beken;

■ **de provincie** onderhoudt de waterlopen van de tweede categorie, dat zijn de middelgrote beken;

■ **de gemeenten** onderhouden de kleine beken, die in de derde categorie gerangschikt zijn.

Over het algemeen hoort de bedding van een waterloop toe aan de waterbeheerder. De bedding bestaat uit de bodem en de taluds. In uitzonderlijke gevallen ligt de perceelsgrens in het midden van de waterloop. De aanpalende eigenaars zijn dan tevens eigenaar van een gedeelte van de bedding. Dat heeft echter geen enkele invloed op het beheer.

Polders en wateringen zijn openbare besturen die speciaal zijn opgericht voor het waterbeheer in gebieden waar dit een bijzondere zorg vereist. Zij beheren waterlopen van tweede en derde categorie, voor rekening van de provincie en de gemeenten, en ook een groot aantal niet-gerangschikte waterlopen en grachten.

Daarvoor betalen de ingelanden jaarlijks een belasting.

Baangrachten, die het hemelwater van de weg en de aangrenzende percelen opvangen en afvoeren, worden door de wegbeheerder onderhouden. Andere grachten worden, behalve in het werkingsgebied van polders en wateringen, niet door een openbaar bestuur onderhouden.

Ze liggen op het privédomein en worden beschouwd als private afwateringsgrachten, die uitsluitend water van de onmiddellijke omgeving opvangen en afvoeren. De eigenaars van de aanpalende percelen staan zelf in voor het beheer en het onderhoud.

7

Onderhoud op maat van de omgeving

Goed onderhoud is overal nodig, maar moet niet overal op dezelfde manier gebeuren. Op de ene plaats volstaan een jaarlijkse controle en de verwijdering van hindernissen uit de waterloop, op een andere plaats vergen ook de oevers onderhoud. Waar de goede afvoer in het gedrang komt, moet er slib geruimd worden.

Goed onderhoud gebeurt op maat van de omgeving: een beek in natuur- of landbouwgebied vraagt een andere aanpak dan een beek tussen woningen.

NATUURGEBIED

In natuurgebied zijn ingrijpende werken en intensief onderhoud misplaatst. Het waterlopenbeheer blijft er meestal beperkt tot een oppervlakkige ruiming: elk jaar tussen 1 oktober en 31 maart worden zwerfvuil, takken en andere hindernissen uit de bedding verwijderd en onmiddellijk afgevoerd.

natuurgebied

maaien

oppervlakkige ruiming

slibruiming

Water- en oeverplanten zijn thuis in en naast de waterloop. Voor drasbermen, plasbermen, rietzones en andere waardevolle vegetatiezones is er een specifiek beheer. Bovendien zorgt begroeiing in de beek voor een natuurlijke afremming en een optimaal gebruik van de aanwezige komberging. Door niet te maaien in bossen en natuurgebieden vermindert de kans op overstromingen stroomafwaarts.

Ook het afgezet sediment op de bodem vertraagt de afvoer. Daardoor krijgt het water meer tijd om in de bodem te dringen en de grondwaterreserves aan te vullen. Het is niet zinvol het evenwicht tussen uitschuring, transport en sedimentatie te verstoren.

Enkel als te sterke opstuwing stroomopwaarts overlast zou veroorzaken, moet er slib geruimd of gemaaid worden.

Natuurlijke meandering is vanzelfsprekend in natuur- en bosgebied: harde - en dure! - oeververstevingen zijn er niet op hun plaats.

LANDBOUWGEBIED

In landbouwgebied kan natuurlijke meandering tot gevolg hebben dat de waterloop een klein gedeelte van een perceel inneemt. Harde oeververstevingen kunnen de waterloop binnen de bestaande bedding dwingen en de meandering belemmeren. Die aanpak is echter duur en vereist geregeld onderhoud en herstelling. Daarom wil de provincie liever samen met de betrokken landbouwers andere oplossingen zoeken. Een beheersovereenkomst voor de oeverstrook waarbij de landbouwer een correcte vergoeding ontvangt voor het inkomensverlies, of de aankoop van een beperkte zone langs de waterloop.

Vanzelfsprekend laat de provincie ook in landbouwgebied de waterlopen jaarlijks oppervlakkig ruimen. Omdat die werkzaamheden in de winter gebeuren, verstoren ze de landbouwactiviteiten niet of nauwelijks. De jaarlijkse onderhoudsbeurt blijft echter niet beperkt tot de eigenlijke bedding van de waterloop. Waar nodig gaat ook aandacht naar het onderhoud van houtgewassen en braamvegetaties naast de beek en naar de bestrijding van distels.

Als overdreven plantengroei de normale afvoer van de waterloop verstoort, laat de provincie een bodem-maaiing uitvoeren. Langs wegen of voetwegen worden doorgaans ook de taluds gemaaid. Het maaisel wordt afgevoerd. Volgens het bermbesluit moeten maaiwerken plaats vinden tussen 15 juni en 15 juli of

tussen 15 september en 31 oktober. Binnen deze periodes kiest de provincie de weken waarop er weinig of geen gewassen op de velden staan.

Ook in landbouwgebied laat de provincie de waterlopen niet systematisch over de volledige lengte uitbaggeren. In een waterloop bestaat er immers een natuurlijk evenwicht tussen uitschuring, transport en sedimentatie. Als de bodem van een waterloop een helling heeft van meer dan 1 millimeter per meter, is slibruiming zelden nodig. Abnormale slibafzettingen zijn meestal het gevolg van erosie van landbouwgronden. Dat probleem moet niet met slibruiming aangepakt worden, maar met erosiebestrijdingsmaatregelen.

De provincie Vlaams-Brabant maakt werk van **erosiebestrijding**. Ze heeft het initiatief genomen voor de projecten 'BodemBreed' en 'Erosiebestrijding Pajottenland'. Om de gemeenten te ondersteunen in de uitvoering van hun erosiebestrijdingsplannen biedt zij de diensten van erosiecoördinator aan. Met uw vragen over erosiebestrijding kunt u terecht op het e-mailadres erosie@vlaamsbrabant.be.

Toch blijven er nog trajecten over waar slib ruimen noodzakelijk is voor de goede afvoer. Voorafgaandelijk aan de eigenlijke ruiming meet men dan zowel de vaste bodem als de dikte van sliblaag nauwkeurig op, bijvoorbeeld om na te gaan waar er een 'zink' in het lengteprofiel zit. Het stelselmatig ruimen van dergelijke overdiepte heeft immers geen enkel nuttig effect op de waterhuishouding, maar heeft wel nadelige gevolgen: de oevers gaan afkalven, er ontstaat terugschrijdende erosie enzovoort. Meetgegevens worden aangevuld met de terreinkennis van de dienst waterlopen en met informatie over gekende referentiepunten, bijvoorbeeld teenversterkingen of kunstwerken.

De kwaliteit van het slib wordt vooraf geanalyseerd door een erkend laboratorium. Op basis van de analysesresultaten reikt de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) gebruikscertificaten uit. Die vermelden of het slib in aanmerking komt voor vrij gebruik als bodem. Verontreinigde ruimingsspecie wordt steeds afgevoerd naar een verwerkingsinstallatie. Vaak echter laat de provincie ook niet-verontreinigde ruimingsspecie afvoeren, om ongewenste indijking van de waterloop te voorkomen.

woongebied

wartereunisbloem

japanse duizendknoop

WOONGEBIED

Net als elders worden ook in woongebied de waterlopen elk jaar oppervlakkig geruimd. Vaak gebeurt dit met de hand en merken de buurtbewoners het niet eens op.

Waar de kans op verstopping groot is, volstaat een jaarlijkse onderhoudsbeurt natuurlijk niet: daarom laat de provincie bijvoorbeeld roosters ter hoogte van kunstwerken tweewekelijks of maandelijks vrijmaken.

Waar nodig gaat ook aandacht naar het onderhoud van houtgewassen en braamvegetaties naast de beek en naar de bestrijding van distels. De jongste jaren moet er ook steeds meer gemaaid worden. Naarmate het water in de beek zuiverder wordt, komen er immers niet alleen opnieuw meer vissen voor, maar gaan ook de waterplanten vlugger groeien. Als de normale waterafvoer in het gedrang komt, zeker in overstromingsgevoelige gebieden met veel bebouwing, maait de provincie de bedding van de waterloop, soms zelfs twee of drie keer per jaar. Ook langs wegen of voetwegen en in bebouwde kommen wordt er gemaaid.

Bijzonder hinderlijk zijn uitheemse oever- en waterplanten, die sterk woekeren in en naast de beken. Exotische waterplanten, zoals grote waternavel, parelvederkruid, Japanse duizendknoop en waterteunisbloem, kunnen de waterafvoer drastisch beperken. Deze drijvende planten vormen bovendien gesloten matten, die geen zuurstof doorlaten tot in het water. Dat leidt soms tot massale vissterfte. Zelfs al blijft in het begin overwoekering soms uit, toch is een aangepaste bestrijding nodig. Deze uitheemse plantensoorten mogen niet gewoon gemaaid worden, omdat versnipperde plantendelen nieuwe groeikernen vormen. Bij de bestrijding wordt de volledige plant, met de wortel en al, zeer voorzichtig verwijderd, liefst met de hand. De verwijderde planten worden onmiddellijk afgevoerd en gecomposteerd. Regelmatige controle en nauwgezette nazorg vervolledigen de aanpak.

Waar het nodig is voor de goede afvoer, wordt ook het slib geruimd. Woongebieden krijgen de hoogste prioriteit wanneer het erom gaat wateroverlast te vermijden.

Inbreng van de buren

VRIJE DOORGANG

Om het onderhoud correct uit te voeren, moet er een vrije doorgang zijn langs de waterloop. Die vrije doorgang is vijf meter breed, gemeten vanaf de bovenste rand van het talud, zodat er ook ruimte is voor het gebruikte materiaal: tractoren, kranen en vrachtwagens.

De vijfmeterstrook moet ook vrij blijven waar een waterloop overwelfd is. Voor herstellingen aan overwelingen is immers ook zwaar materiaal nodig. Bovendien moeten niet alle bestaande overwelingen behouden blijven: beken die vroeger afvalwater afvoerden en door de geurhinder overwelfd werden, kunnen opnieuw in open bedding gebracht worden als het beekwater weer zuiver is.

Binnen de vijfmeterstrook mag u niet bouwen, maar ook geen terrassen aanleggen of ondergrondse installaties aanbrengen, zoals brandstoftanks, waterputten of rioolputten: die zouden immers beschadigd kunnen worden als er zwaar materiaal over rijdt. Houtstapelplaatsen, opslag van tuinafval, composthopen, grondophogingen of beplantingen die de doorgang belemmeren zijn evenmin toegelaten.

Sommige werken, waarvoor meestal geen stedenbouwkundige vergunning nodig is, zijn wél vergunningsplichtig in de vijfmeterstrook. Voorbeelden daarvan zijn tuinhuisjes, dierenhokken, duiventillen, volières, serres, siervijvers, rotstuintjes, pergola's, barbecues, speeltoestellen, tuinornamenten, brievenbussen, ingegraven of op de grond geplaatste openluchtzwembaden of jacuzzi's, de meeste soorten afsluitingen, houten panelen, tuinmuurtjes en poorten.

Wanneer een terrein toch afgesloten moet worden, bijvoorbeeld omdat het als weiland gebruikt wordt, dan plaatst u de omheining op een afstand van 0,75 tot 1 meter van de bovenste rand van het talud. De omheining is maximaal 1,5 meter hoog.

GOED NABUURSCHAP

Buren respecteren elkaar, dat spreekt vanzelf. Ze vervuilen of beschadigen elkaars eigendom niet. Dat geldt ook als de buur een waterbeheerder is.

compostbak op oever

openluchtzwembad in 5-meterstrook

keuken- en tuinafval

Tijdens het jaarlijks onderhoud van de waterloop wordt het zwerfvuil verwijderd. Op sommige plaatsen zijn dat indrukwekkende hoeveelheden. Zwerfvuil verwijderen is niet enkel nodig om verstoppingen en wateroverlast te vermijden, maar ook om de omgeving schoon te houden.

Wie naast de waterloop woont, heeft er alle belang bij dat de oevers er netjes bij liggen. Toch stellen we jammer genoeg vast dat sommige mensen allerlei rommel op de oever leggen. Na verloop van tijd belandt die rommel in de beek. Afval hoort niet thuis op de oever van een waterloop, maar in een containerpark. Bruikbare materialen worden voldoende stabiel opgeslagen, zodat ze niet wegschuiven of wegwaaien, en op ten minste vijf meter van de oever.

Sommige mensen leggen keuken- en tuinafval op de oever. Een deel daarvan komt in de beek terecht, en een ander deel begint te rotten. De natuurlijke oeverbegroeiing wordt vernietigd en in de plaats daarvan komen er netels en bramen. Met de natuurlijke oeverbegroeiing verdwijnt ook de stabiliteit van de oever, zodat die gaat afkalven en hersteld moet worden.

Om de natuurlijke oeverbegroeiing te beschermen en beschadiging van de oever te vermijden, mag ook de grond niet bewerkt worden binnen een meter landinwaarts vanaf de bovenste rand van het talud, en mag daar geen gebruikgemaakt worden van bestrijdingsmiddelen. Om dezelfde reden moeten naaldbomen op ten minste zes meter van de oever staan.

BOMEN NAAST DE WATERLOOP

Er staan nogal wat bomen op de oevers van de beken. Als die sterk gaan overhellen of als zware takken dreigen af te breken, moet de eigenaar ze kappen of snoeien. Als een boom in het talud staat, zorgt de waterbeheerder daarvoor: het talud hoort immers bij de bedding van de beek, en die behoort toe aan de waterbeheerder. Bomen op de oever horen bij het perceel waarop ze staan. De eigenaar ervan moet die bomen onderhouden of kappen.

Soms is het niet duidelijk of een boom in het talud of op de oever staat: de grens tussen oever en talud is niet altijd even duidelijk, en sommige dikke bomen staan gedeeltelijk in de bedding, gedeeltelijk op de kant. Als dergelijke bomen een gevaar inhouden, spreken de waterbeheerder en de omwonenden als goede burens af wie er gaat snoeien of kappen.

OEVERZONES

Langs sommige waterlopen zijn oeverzones afgebakend. Dergelijke zones zijn zeer waardevol voor de natuurlijke werking van het watersysteem, voor het natuurbehoud of voor de bescherming tegen erosie en inspoeling van schadelijke stoffen. In zulke oeverzones gelden strikte beperkingen voor bemesting, gebruik van bestrijdingsmiddelen en grondbewerking.

In Vlaams-Brabant zijn op dit ogenblik enkel oeverzones afgebakend langs de Dijle, waterloop van de eerste categorie. Het grootste gedeelte daarvan ligt in natuurgebied.

Praktische aanpak

De waterbeheerder geeft een advies bij elke aanvraag voor een stedenbouwkundige vergunning op een perceel naast de waterloop. Op basis van zijn advies worden de voorwaarden over de vrije doorgang langs de waterloop opgenomen in de vergunning.

Op de bouwplannen geeft u de ligging van de waterloop correct weer. De zone van vijf meter landinwaarts gemeten vanaf de bovenste rand van het talud geeft u eveneens aan, met de vermelding 'zone langs waterlopen - vrije doorgang'.

Als u met bovenstaande principes rekening houdt én de vijfmeterstrook volledig vrij laat, mag u ervan uitgaan dat de waterbeheerder een gunstig advies verleent. Indien u toch nog twijfels zou hebben, of van oordeel zijn dat er redenen zijn om een uitzondering te maken, bespreekt u best uw aanvraag op voorhand met de waterbeheerder. Houd er wel rekening mee dat er maar zelden afgeweken kan worden van de algemene richtlijnen: een vlotte doorgang langs de waterloop is immers onmisbaar voor een goed onderhoud.

2 Rattenbestrijding

bruine rat

Iedereen die een terrein of gebouw bezit, huurt of gebruikt moet voldoende maatregelen nemen om ratten te vermijden en te bestrijden.

Ratten knagen aan voedsel, maar ook aan houtwerk, elektrische leidingen en kunststofbuizen. Ze graven onder funderingen of vloeren, in taluds en oevers. Ze kunnen problemen met gezondheid en hygiëne veroorzaken.

Alle ratten uitroeien is onmogelijk, maar een effectieve combinatie van preventie en bestrijding houdt de aantallen laag en de hinder beperkt.

Voorkomen

Samen kunnen we de omgeving van de waterloop minder aantrekkelijk maken voor ratten. Volgende richtlijnen kunnen daarbij helpen:

- Laat geen etensresten rondslingeren.
- Berg voedsel veilig weg in afgesloten tonnen en dozen, gemaakt uit harde en duurzame materialen.
- Voeder huisdieren 's morgens en geef ze niet te veel, zodat het meeste voedsel 's avonds op is. Als u een schotelletje gebruikt, kunt u het voedseloverschot 's avonds wegbergen.
- Verzamel huishoudelijk afval in afgesloten vuilnisbakken of containers, niet op hopen of in zakken.
- Vermijd langdurige opslag van voedsel. Gebruik altijd eerst de oudste voorraad. Stapel verpakte veevoerders in losstaande stapels.
- Voer huisvuil zo snel mogelijk af.
- Ruim geregeld op in en rond gebouwen. Zo verwijdert u mogelijke schuil- en nestplaatsen en behoudt u een goed overzicht, zodat u eventuele sporen snel opmerkt.
- Onderhoud de waterafvoer.
- Beperk nestgelegenheid en onderdak.
- Plaats een horizontaal plaatje rond palen en balken, zodat ratten wel naar beneden, maar niet naar boven kunnen.

Bestrijden

Wanneer preventie niet volstaat, is bestrijding noodzakelijk. Omdat bruine en zwarte ratten erg schuw zijn, hebben vallen en klemmen meestal weinig effect. Daarom gebruikt men gewoonlijk aangepaste gifsoorten op basis van antibloedstollingsmiddelen. Die zijn verkrijgbaar in de handel, onder andere in tuincentra. Sommige gemeenten stellen gratis rat-tenvergift ter beschikking van hun inwoners. Het gif

wordt aangeboden in lokaas, bijvoorbeeld in graankorrels of in paraffineblokjes.

Werken met gif is altijd gevaarlijk. Houd vergiftigd lokaas buiten het bereik van kinderen en van andere dieren. Plaats het op duidelijke ratten sporen, bij voorkeur in een 'rattenbak' of in een gifbuis. Onthoud ook dat bestrijding slechts zin heeft als u tegelijk ook preventieve maatregelen neemt.

Omdat ratten behalve voedsel en beschutting ook water opzoeken, beschouwen de waterbeheerders rattenbestrijding als één van hun opdrachten. Ze hebben daar volgende taakverdeling voor afgesproken:

De Afdeling Operationeel Waterbeheer van de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) bestrijdt de muskusratten langs alle onbevaarbare waterlopen: omdat een gebiedsdekkende bestrijding het meest doeltreffend is, hebben de provincie en de gemeenten daarvoor een overeenkomst gesloten met de VMM.

Elke waterbeheerder bestrijdt bruine en zwarte ratten langs de waterlopen onder zijn beheer: dit wil zeggen dat de provincie Vlaams-Brabant bruine en zwarte ratten bestrijdt langs de waterlopen van tweede categorie, terwijl de gemeenten verantwoordelijk zijn voor de bestrijding langs de waterlopen van derde categorie.

Muskusratten, bruine ratten en zwarte ratten zijn niet zo moeilijk van elkaar te onderscheiden. Een **bruine rat** kan tot 55 cm lang zijn, staart inbegrepen. Dat is veel groter dan een muis, maar nog altijd kleiner dan een muskusrat. De dikke, onbehaarde staart is korter dan het lichaam. Bruine ratten leven graag in een vochtige, niet te warme omgeving. Ze eten het liefst zaden maar ze zijn niet kieskeurig. Ze hebben kleine kraalachtige ogen en kleine dikke oren.

Het verschil tussen een bruine en een **zwarte rat** zit niet alleen in de kleur. Een staart van een zwarte

RATTENBESTRIJDING

zwarte rat

rat is even lang als of zelfs langer dan het lichaam. De zwarte rat is niet aan water gebonden en komt vaak voor in landbouwbedrijven, bijvoorbeeld in varkenswekerijen. De beste manier om zwarte ratten te bestrijden is ervoor te zorgen dat ze de voedselvoorraden niet kunnen bereiken.

Muskusratten zijn planteneters die vooral langs waterlopen voorkomen. Ze zijn veel groter dan bruine en zwarte ratten.

Meldpunt

Indien u de ratten ziet langs een waterloop van de tweede categorie, of meer wilt weten over de bestrijding van ratten, kunt u contact opnemen met het meldpunt rattenbestrijding van de provincie Vlaams-Brabant (meldpuntratten@vlaamsbrabant.be of 016-26 77 90).

Voor de bestrijding van muskusratten, of voor de bestrijding van bruine en ratten langs waterlopen van de eerste categorie, neemt u best contact op met de Afdeling Operationeel Waterbeheer van de Vlaamse Milieumaatschappij, Graaf de Ferrarisgebouw, Koning Albert II-laan 20 bus 16 te 1000 Brussel (m.vanderweeen@vmm.be of 02-553 21 47).

Goed onderhoud gebeurt op maat van de omgeving: een beek in natuur- of landbouwgebied vraagt een andere aanpak dan een beek tussen woningen.

muskusrat

3 Bescherming tegen wateroverlast

18

Bij felle en langdurige regen kunnen sommige beken en rivieren buiten hun oevers treden en overstromingen veroorzaken. De meeste overstromingen komen - gelukkig - niet in woonzones voor, maar in natuurgebieden of op weilanden. Toch liggen ook enkele woongebieden in overstromingsgevoelige valleien. Daar zijn bijzondere maatregelen nodig om waterschade te beperken.

Watertoets

Voor de gemeente een stedenbouwkundige vergunning verleent, voert zij steeds een 'watertoets' uit: zij onderzoekt welke effecten het project kan hebben op het 'water' in de omgeving, in de ruime zin van het woord: effect op waterkwaliteit, effect op grondwaterreserves, effect op watergebonden natuurwaarden enzovoort.

Vanzelfsprekend besteedt de gemeente daarbij bijzondere aandacht aan de bescherming tegen wateroverlast en overstromingen. Zij raadpleegt daarvoor de overstromingskaarten: aan een beek kan men immers niet 'zien' of ze bij felle regen buiten haar oevers kan treden.

Als het perceel, waarvoor iemand een stedenbouwkundige vergunning aanvraagt, in een overstromingsgevoelig gebied ligt, vraagt de gemeente het wateradvies van de waterbeheerder. Als het ontworpen gebouw de kans op wateroverlast en waterschade merkbaar vergroot, moet de waterbeheerder in zijn advies voorstellen om de vergunning te weigeren. Gelukkig komt dat slechts zelden voor. Meestal kan het risico voor het gebouw en voor de omgeving beperkt worden.

Om schade aan het gebouw te beperken, moeten de gebruikte ruimten boven het verwachte overstromingspeil liggen. Daarom zal de waterbeheerder voorstellen geen kelders te bouwen en de vloerplaat van de benedenverdieping voldoende hoog te leggen.

Om schade in de omgeving te vermijden zal de waterbeheerder voorstellen het bestaande reliëf te behouden: terreinaanvullingen zouden immers tot gevolg hebben dat het overstromingsgevaar verschuift naar andere laag gelegen percelen in de omgeving.

Mogelijke maatregelen

Als de provincie een wateradvies verleent voor een bouwproject in een overstromingsgevoelig gebied, vermeldt zij daarin een of meer maatregelen uit de overzichtstabel op de volgende bladzijde.

Praktische aanpak

Elke stedenbouwkundige vergunning bevat een waterparagraaf. Als het bouwproject geen schadelijke gevolgen heeft voor de waterhuishouding, staat dat in de waterparagraaf vermeld en zijn er geen bijkomende maatregelen nodig. Aan bouwprojecten in overstromingsgevoelige gebieden worden in de waterparagraaf wél bijkomende voorwaarden gesteld.

Of uw perceel overstromingsgevoelig is, kunt u nakijken met het watertoetsinstrument. Dat vindt u op de website www.watertoets.be. Als u in het administratief gedeelte van het watertoetsinstrument het adres van het bouwproject invult en de waterbeheerder selecteert, toont het instrument u een kaartje met daarop de effectief overstromingsgevoelige en de mogelijk overstromingsgevoelige zones.

Als uw perceel overstromingsgevoelig is, houdt u bij het ontwerp rekening met de maatregelen die in de overzichtstabel vermeld staan. Dan is de kans groot dat uw aanvraag reeds voldoet aan de voorwaarden van de waterparagraaf. Indien u dit wenst, kunt u uw aanvraag op voorhand bespreken met de waterbeheerder: het watertoetsinstrument vermeldt wie dat is.

U kunt het **watertoetsinstrument** ook gebruiken om het formulier bij de provinciale hemelwaterverordeningen elektronisch in te vullen. Berekeningen en controles gebeuren dan automatisch. Een afdruk van het ingevulde formulier voegt u bij de bouw aanvraag.

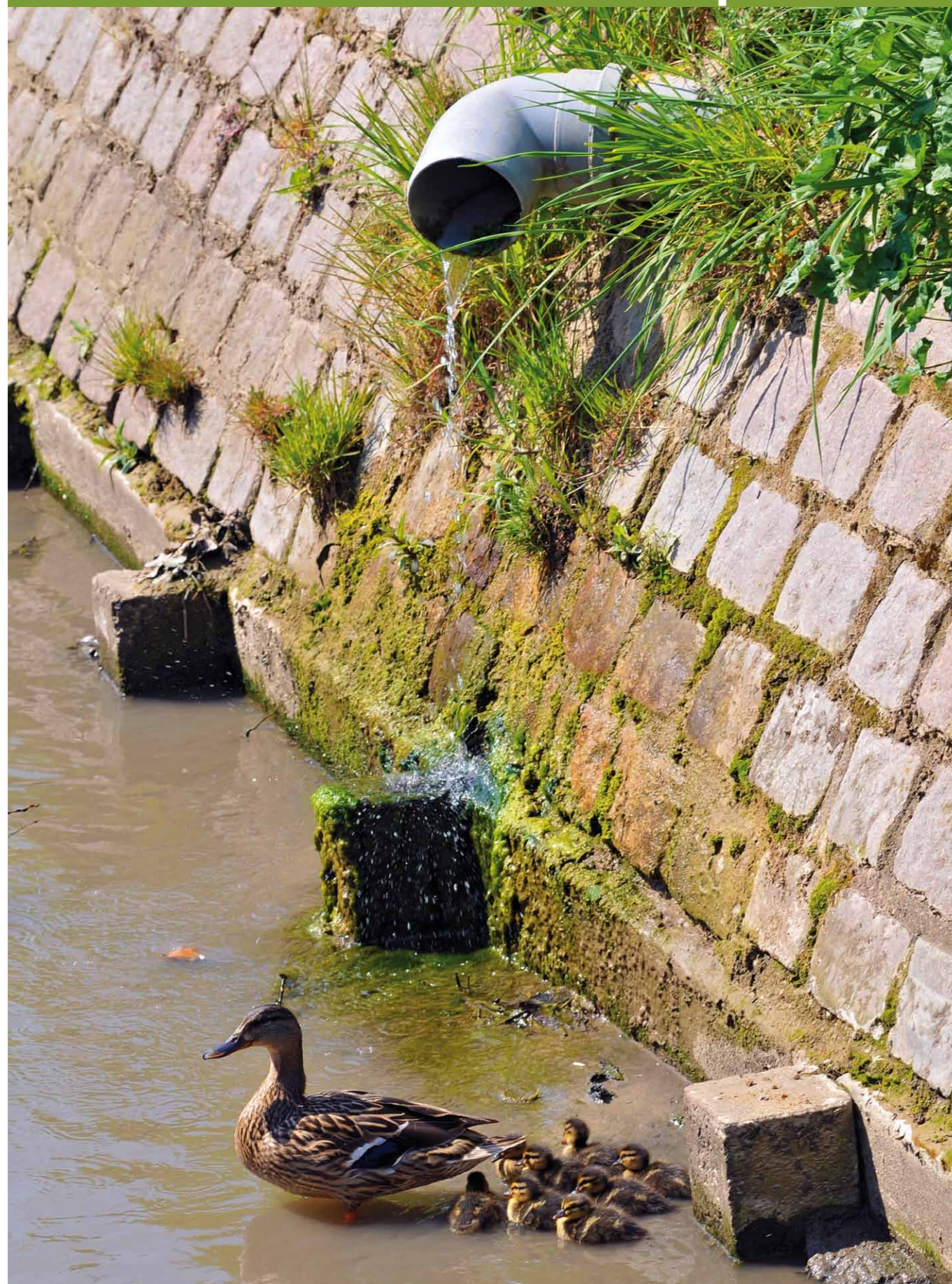
19

BESCHERMING TEGEN WATEROVERLAST

Overzicht van maatregelen in overstromingsgebieden, in kwelgebieden, nabij natuurgebieden en in drinkwaterwinningsgebieden

LIGGING	VOORWERP	PROBLEEM	MOGELIJKE MAATREGELLEN	VOORBEELDEN EN TOELICHTING
overstromingsgebied	bouw en uitbreiding van gebouwen	vermindering van het bergend vermogen; vermindering van de infiltratie; overlast voor de bewoners en gebruikers	bij voorkeur geen kelder: ruimten onder de gelijkvloerse vloerplaat onbenut	vloerplaat op volle grond, overstroombare kruipruimten, overstroombare kelders, paalfundering enzovoort
			indien toch kelder, bijzondere aandacht voor de waterdichting	waterdichte laag tot boven het maximaal overstromingspeil, horizontale waterkering boven maximaal overstromingspeil, onder dit peil geen openingen of doorboringen, afvalwater- en hemelwateraansluitingen uitgerust met een terugslagklep
			geen bronbemaling tijdens uitvoering	
			gesloten grondbalans: geen aan- of afvoer van grond	
			beperking van de ophoging, enkel voor de noodzakelijke toegang tot het gebouw	bijvoorbeeld maximaal over de helft van de voorgevelbreedte, met een maximum van 1,5 m tussen rooilijn en bouwlijn (anders bruggen)
			beperking van de bebouwde oppervlakte	bijvoorbeeld maximaal 200 m ² voor percelen < 20 are en maximaal 10% voor percelen > 20 are
			geen vrijstaande bijgebouwen	geen aparte terpjes of extra verhardingen in functie hiervan
			terrassen op maaiveldhoogte; beperking van de oppervlakte	slechts wat vrijgesteld is van vergunning (50 m ²)
			parkeerruimte in waterdoorlatende materialen en op maaiveldhoogte; beperking van de oppervlakte	
			beperking van de toegelaten bestemmingen: zo min mogelijk dynamisch	geen complementaire bestemmingen aan het wonen (die ruimte behoeven en verkeersgenererend zijn); geen meergezinswoningen, kangoeroewoningen enzovoort
overstromingsgebied	verbouwing binnen het bestaande volume	bestendiging van de hierboven vermelde problemen	vrijwaring van het bovengronds gedeelte van het gebouw	onderzijde gelijkvloerse vloerplaat boven maximaal overstromingsniveau; lagere delen open of gedeeltelijk open met uitvoering in waterongevoelige materialen
			geen ondergrondse putten en tanks	indien onvermijdelijk: maatregelen tegen opdrijven
overstromingsgebied	verbouwing binnen het bestaande volume	bestendiging van de hierboven vermelde problemen	technische richtlijnen ter bescherming van de bestaande delen onder overstromingsniveau	het aanbrengen van vochtwerende lagen, gebruik van vochtongevoelige afwerkingsmaterialen, nutsvoorzieningen op aangepaste hoogte, roerende goederen verplaatsbaar enzovoort
kwelgebied of gebied met voortdurend hoge grondwatertafelstand	bouw en uitbreiding van gebouwen	mogelijke onderdrukking van de kwelfunctie; overlast voor bewoners	maatregelen zoals in overstromingsgebieden; bijzondere aandacht voor de inplanting van de bebouwing, strikte beperking van de belemmering van de kwel	
overstromingsgebied	ontbossing of wijziging van vegetatie	verstoring van de waterhuishouding	advies waterbeheerder	
overstromingsgebied	reliëf van de bodem wijzigen	mogelijke verstoring van de waterhuishouding	geen reliëfwijziging, tenzij die een waterhuishoudkundige doelstelling heeft (bijvoorbeeld de inrichting van een gecontroleerd overstromingsgebied)	
overstromingsgebied	grond gebruiken of inrichten voor opslag, stapeling, parkeren enzovoort	vermindering van de infiltratie; mogelijke vervuiling; overlast voor eigenaars; vernieling van goederen	weigering	
overstromingsgebied	grond verkavelen	vermindering van het bergend vermogen; vermindering van de infiltratie; overlast voor de bewoners en gebruikers	zeer lage bebouwingsdichtheid en grote kavels maatregelen zoals opgenomen onder 'bouw en uitbreiding van gebouwen' in overstromingsgebieden	bijvoorbeeld maximaal 5 woningen per ha, minstens 20 are per kavel; eventueel verbod tot opsplitsen van bouwgronden
waterrijk natuurgebied en nabije omgeving	bouw / uitbreiding / aanleg van terrein	vermindering van de infiltratie; verdroging van het natuurgebied; vermindering van de grondwaterreserves; vervuiling van grondwater	maatregelen zoals vermeld onder 'bouw en uitbreiding van gebouwen' in overstromingsgebieden; bijkomend: afkoppeling en infiltratie van het hemelwater afkomstig van daken; opbouw van daken en goten zonder gebruik van metalen. waterdoorlatende verharding	
drinkwaterwinningsgebied	bouw / uitbreiding / aanleg van terrein	vermindering van de infiltratie; vervuiling van grondwater	maatregelen zoals vermeld onder 'bouw en uitbreiding van gebouwen' in overstromingsgebieden; bijkomend: waterdoorlatende verharding tenzij er een vervuiliingsrisico bestaat	

4 Werken aan een waterloop

22

Omdat de waterbeheerder de beek onderhoudt en als het nodig is de oevers herstelt, moeten de omwonenden bijna nooit werken uitvoeren aan de waterloop. Als ze echter een brug over de beek willen bouwen om toegang te hebben tot hun perceel of als ze het water willen opstuwen om groene stroom te produceren, vragen ze daarvoor een stedenbouwkundige vergunning. De waterbeheerder is immers de eigenaar van de bedding, en zonder toestemming van de eigenaar mag er op een terrein niet gewerkt worden. Bovendien waakt de waterbeheerder erover dat werken aan een waterloop geen nadelige neveneffecten hebben.

Bruggen en overwelvingen

Lange overwelvingen zijn nadelig voor zowel de waterkwaliteit als voor de bescherming tegen wateroverlast:

- ze wijzigen de waterafvoer, verminderen het bergend vermogen en de infiltratie in de gracht of de waterloop en zorgen bij langdurige en of hevige regenval voor opstuwning,
- ze verhogen daardoor de kans op overstromingen en wateroverlast,
- ze vormen knelpunten voor de vismigratie,
- ze verminderen het zelfreinigend vermogen van de beek en werken verontreiniging in de hand;
- ze schaden het beheer van de oever- en bodemvegetatie evenals de oevers zelf en bemoeilijken het onderhoud.

Een open gracht of waterloop vertoont betere structuurkenmerken, heeft een hogere natuurwaarde en biedt meer kansen voor natuurontwikkeling. Het waterbergend vermogen is groter en het water vloeit trager af, zodat de kans op wateroverlast verkleint. Tegelijk vergroten het waterinfiltrerend en het zelfreinigend vermogen. Daarom streeft de provincie ernaar de beken die zij beheert zo veel mogelijk in open bedding te houden en overbodige overwelvingen te verwijderen.

Anderzijds spreekt het vanzelf dat iedereen een vlotte toegang moet hebben tot zijn perceel. Daarom wordt in de praktijk altijd een stedenbouwkundige vergunning verleend voor de bouw van een brug of een overwelving, indien de aanvraag aan enkele basisvoorwaarden voldoet:

- de brug of overwelving is noodzakelijk om toegang te krijgen tot een aanpalend perceel;
- de afmetingen van de brug of overwelving zijn in overeenstemming met de referentieafmetingen uit de beschrijvende tabel bij de atlas van de waterlopen en belemmeren de waterafvoer niet;
- de brug of de overwelving is ten hoogste 5 meter breed.

De breedte van 5 meter volstaat meestal ruimschoots om een vlotte toegang te verzekeren voor perso-

nenwagens, vrachtwagens en landbouwvoertuigen. Voor de toegang tot een individuele woning kan in vele gevallen zelfs een smallere toegang volstaan van bijvoorbeeld 3 m of 4 m. In alle gevallen is een stedenbouwkundige vergunning nodig. In de verantwoordingsnota vermeldt de aanvrager de correcte breedte.

Bij een aanvraag die aan bovenstaande algemene voorwaarden voldoet, volstaat een beperkte verantwoordingsnota.

In uitzonderlijke gevallen kan een stedenbouwkundige vergunning afgeleverd worden voor het bouwen van een brug of een overwelving voor een ander doel dan het verlenen van toegang of kan afgeweken worden van de maximum breedte van 5 meter of van maximum één toegang per perceel.

Het is duidelijk dat de verantwoordingsnota bij dergelijke aanvraag meer uitgebreid en beter onderbouwd moet zijn dan indien een aanvraag aan de algemene voorwaarden voldoet. De motivering moet verwijzen naar dwingende argumenten van technische aard. Dat kunnen bouwtechnische eisen zijn, maar ook veiligheidsvoorschriften of functionele overwegingen. Als bijvoorbeeld de brandweer een minimum toegangsbreedte van 6 m oplegt om een vlotte toegang tot een druk bezochte plaats te verzekeren, dan kan een document waaruit die eis blijkt, als een dwingend technisch argument beschouwd worden.

Andere voorbeelden van afwijkingen op basis van dwingende technische argumenten zijn:

- een breedte van meer dan 5 m, wanneer er geregeld vrachtwagens met oplegger toegang moeten hebben tot een terrein langs een smalle straat en de aanvrager aantoont dat dit onmogelijk is wanneer de brug of overwelving slechts 5 m breed is,
- meer dan een toegang tot een perceel, wanneer op dat perceel een grote handelszaak, een benzinstation, of een ander bedrijf gevestigd is dat zo veel verkeer meebrengt, dat de inrit gescheiden moet worden van de uitrit.

23

Als de aanvrager zijn motivering met correcte berekeningen onderbouwt, zal dit de beoordeling van de aanvraag vergemakkelijken. Subjectieve argumenten die te maken hebben met een gewenste inrichting van het terrein of verwijzingen naar reeds bestaande overwelvingen in de omgeving worden niet aanvaard.

Productie van groene stroom

Onze provincie telt nogal wat 'Molenbeken' en 'Maalbeken'. Onze voorouders hebben van het natuurlijk reliëf handig gebruikgemaakt om watermolens op de beken te bouwen en daarmee energie op te wekken.

Sommige van die vroegere molens worden omgebouwd tot kleine waterkrachtcentrales die groene stroom leveren. Ook daarvoor is een stedenbouwkundige vergunning nodig. De provincie moedigt de productie van groene stroom aan, op voorwaarde dat tegelijk de vrije vismigratie gewaarborgd wordt, dat is de onbelemmerde verplaatsing van vissen van de ene plaats naar de andere.

Nu het afvalwater grotendeels door collectoren stroomt en onze beken steeds zuiverder water afvoeren, komen er in de waterlopen immers weer meer vissen voor. Die vissen moeten ongehinderd stroomopwaarts kunnen reizen. Waar een molen hun weg verspert, moeten zij een andere doorgang vinden. Als het debiet groot genoeg is, legt men een nevenloop aan met een vistrap of een vispassage. Omdat zulke klassieke vistrap minstens de helft van het debiet nodig heeft om doeltreffend te zijn, kan die niet gebruikt worden als het debiet klein is. Dan gaat de voorkeur naar andere oplossingen, zoals een hevelvistrap.

Lozing van hemelwater

Afvalwater hoort niet thuis in een beek. Ook wie naast de beek woont, loost het afvalwater in de rioering, of zuivert het in een installatie voor individuele behandeling van afvalwater (IBA).

Nuttig gebruik, infiltratie en buffering zorgen ervoor dat het opgevangen hemelwater niet onmiddellijk van het perceel afgevoerd wordt. Bij hevige of langdurige regen kan het echter voorkomen dat regenwaterput, infiltratievoorziening of buffervoorziening overlopen.

Wie naast een beek of gracht woont, sluit daar de noodoverloop van de hemelwatervoorzieningen op aan. Ook de vertraagde afvoer van een buffervoorziening gaat naar de beek of de gracht.

Aansluitingen van hemelwatervoorzieningen voor zowel industriegebouwen als eengezinswoningen moeten opgenomen worden in de stedenbouwkundige vergunningsaanvraag voor de werken die het voorwerp zijn van de aanvraag.

Bij het ontwerp van een hemelwateraansluiting houdt u rekening met deze vuistregels:

- plaats de onderzijde van de buis op 0.20 meter boven het laagwaterpeil van de beek. Om de oever zo weinig mogelijk te verstoren, beperkt u de sleufbreedte tot 0.20 meter.

- Om de kans op wateroverlast en waterschade zo klein mogelijk te houden, voert u de hemelwateraansluiting zó uit dat er ook bij hoge waterstanden in de gracht of de beek geen water kan terugstromen naar de hemelwaterinstallatie.

Als de kans bestaat dat de uitstroomopening bij hoge waterstanden onder water komt, plaatst u best een bochtstuk op de buis, zodat het uitstromend water met de stroom meegevoerd wordt.

In sommige gevallen moet u een terugslagklep plaatsen om terugstroom te vermijden. Die terugslagklep bevindt zich best in een controleput buiten de vijfmeterstrook.

- Gebruik bij voorkeur een grijze kunststofbuis. De grijze kleur verwijst naar hemelwater. Bruine buizen gebruikt men voor afvalwater.

- Laat het uiteinde van de buis 0.10 meter uit het talud steken, en snijd het uiteinde evenwijdig met het talud af. Buisen die ver uitsteken, raken gemakkelijk beschadigd en ontsieren de beek. Als er drijvend vuil achter blijft hangen, kan dat verstoppingen veroorzaken.

- In de vijfmeterstrook legt u de buis zo diep mogelijk of beschermt u de bovenzijde. Zo vermijdt u dat ze stuk gereden wordt bij onderhoudswerken.

- Indien u dit wenst, kunt u uw ontwerp op voorhand bespreken met de waterbeheerder.

De principetekening op de volgende bladzijde toont hoe een goede hemelwateraansluiting er kan uitzien.

Nutsleidingen

Op sommige plaatsen ligt de waterloop tussen de openbare weg en de woningen. Dan moeten alle aansluitingen op de nutsleidingen de waterloop kruis-

sen: drinkwater, afvalwater (DWA), gas, elektriciteit, telefoon, kabeltelevisie, internet enzovoort.

Soms zorgt de nutsmaatschappij voor die kruising. In andere gevallen staat de eigenaar van de woning in voor alle leidingen tot aan de eigenlijke aansluiting op het openbaar domein. Er bestaat hiervoor geen algemene regel: als u bij een nutsmaatschappij een aansluiting aanvraagt, vraagt u er meteen bij wie voor de kruising met de waterloop moet zorgen.

Als u zelf voor de kruising moet zorgen, houdt u rekening met deze regels:

- U legt de leidingen best onder de waterloop, op minstens een halve meter onder de vaste bodem of het theoretisch bodempeil. Hoe diep de vaste bodem of het theoretisch bodempeil ligt, kunt u navragen bij de waterloopbeheerder.

- De leidingen moeten goed beschermd zijn tegen toevallige beschadiging tijdens werken aan de waterloop. Daarom plaatst u de leiding bij voorkeur in een mantelbuis. U kunt uiteraard verschillende leidingen samen in één mantelbuis plaatsen.

- Plaats op beide oevers merkpaaltjes, telkens landinwaarts op minimaal 1 meter van de kruin (taludinsteek) van de waterloop.

- Als u voor de toegang tot uw perceel een brug bouwt en de nutsmaatschappijen hiermee akkoord gaan, kunt u de nutsleidingen ook in het brugdek boven de waterloop leggen.

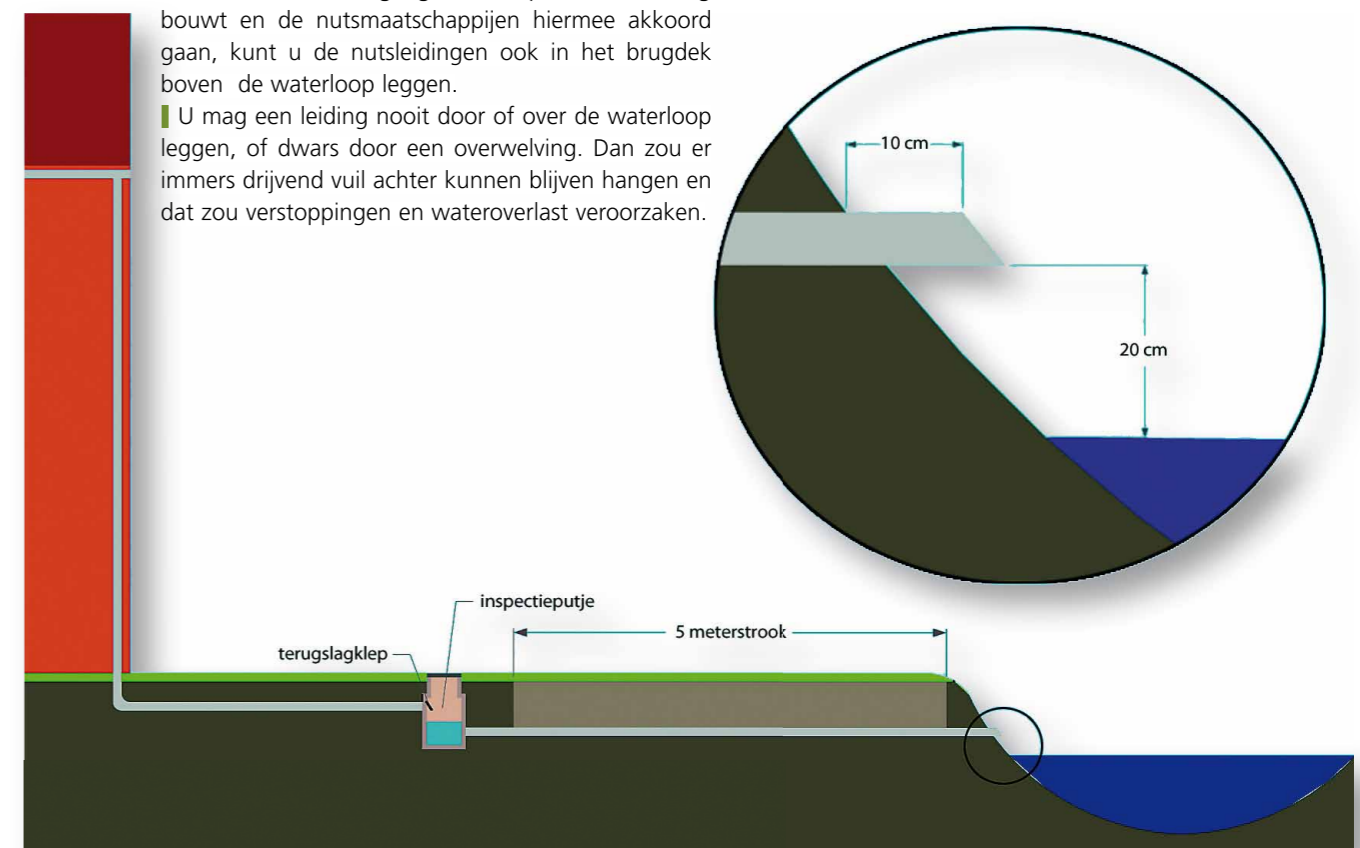
- U mag een leiding nooit door of over de waterloop leggen, of dwars door een overwelving. Dan zou er immers drijvend vuil achter kunnen blijven hangen en dat zou verstoppingen en wateroverlast veroorzaken.

Soms moet een nutsleiding naast een waterloop gelegd worden. In dat geval legt u de leiding op minstens twee meter van de kruin (taludinsteek) en minstens een halve meter onder de vaste bodem of het theoretisch bodempeil.

Praktische aanpak

Een machtiging van de deputatie van Vlaams-Brabant is niet vereist voor werken aan waterlopen waarvoor een stedenbouwkundige vergunning vereist is. Het gunstig advies van de deputatie geldt hier als machtiging.

Voor alle werken aan waterlopen die niet vergunningsplichtig zijn vraagt u wel een machtiging aan. Elke machtigingsaanvraag wordt aan een openbaar onderzoek onderworpen. Daarom verlopen er meestal enkele maanden tussen de aanvraag en het verlenen van de machtiging.

5 Buitengewone werken

Inrichting overstroomingsgebied langs de Zevenbronnenbeek in Landen

26

Sommige woonkernen langs een waterloop liggen in overstroomingsgevoelige gebieden en hebben geregeld te kampen met wateroverlast. Vandaag zouden we dergelijke gebieden geen woonbestemming meer geven of zouden we ten minste aangepaste voorschriften opstellen om waterschade te vermijden.

Die woonkernen zijn echter ontstaan vóór er een watertoets bestond. Ook al is de huidige toestand niet gunstig, we kunnen hem niet meer veranderen. Daarom moeten we stroomopwaarts van de bedreigde woonkernen gecontroleerde overstroomingsgebieden aanleggen. In de voorbije jaren heeft de provincie al verschillende van die gecontroleerde overstroomingsgebieden aangelegd, maar er moeten er nog meer komen.

Dergelijke werken vragen niet enkel grote inspanningen van de provincie, die daar mensen en financiële middelen voor inzet, maar ook van de burens die de percelen langs de waterloop gebruiken. Vaak zijn dat landbouwers en natuurverenigingen. In het overstro-

mingsgebied komen delen van de percelen onder water, wanneer dat nodig is om de stroomafwaartse woonkernen te vrijwaren.

Gewoonlijk blijft de hinder beperkt: de overstroomingsgebieden worden zo ontworpen dat zij pas gevuld worden als de beek haar hoogste veilig peil overschrijdt, en dat zij snel geleegd worden zodra het waterpeil weer zakt. Gemiddeld staat er elk jaar slechts een tiental dagen water in het overstroomingsgebied. Akkers of weiden kunnen het grootste deel van het jaar gewoon gebruikt worden waarvoor ze bestemd zijn. Om opbrengstverlies of andere overstroomingsschade te vergoeden, sluit de provincie met de betrokken landbouwers een overeenkomst.

De provincie koopt enkel de delen van terreinen aan, waarop zij een dijk of een regelconstructie bouwt. Als de eigenaar het vraagt, koopt zij ook zeer laag gelegen grond, die na de werken zo vaak onder water staat dat hij voor de eigenaar niet langer bruikbaar is.

27

Wetgeving

De **indeling van de onbevaarbare waterlopen en de taken van de waterbeheerders** staan beschreven in de artikelen 1 tot en met 9 van de wet op de onbevaarbare waterlopen van 28 december 1967.

Het **eigendomsrecht van de bedding** van de waterloop staat beschreven in het artikel 16 van de wet op de onbevaarbare waterlopen van 28 december 1967.

Over de **vijfmeterstrook** vindt u bepalingen in het artikel 17 van de wet op de onbevaarbare waterlopen van 28 december 1967, in de artikelen 10 en 76 van het decreet betreffende het integraal waterbeleid van 18 juli 2003, en in de artikelen 2.2, 3.2, 4.2, 8.2 van het Besluit van de Vlaamse Regering tot bepaling van handelingen waarvoor geen stedenbouwkundige vergunning nodig is, van kracht sinds 1 december 2010.

In een strook van **één meter** van de oever van de waterloop gelden volgens het artikel 10 van het decreet betreffende het integraal waterbeleid van 18 juli 2003 beperkingen op het gebruik van bestrijdingsmiddelen en op groundbewerkingen.

Het verbod om op minder dan **zes meter** van de oever van de waterloop naaldbomen te planten of te herplanten of hun zaailingen te laten groeien staat in het artikel 40 van de wet van 12 juli 1973 op het natuurbehoud.

Bepalingen over **oeverzones** vindt u in de artikelen 9 en 10 van het decreet betreffende het integraal waterbeleid van 18 juli 2003.

28

Het **advies van de waterbeheerder** over bouwprojecten naast waterlopen wordt gevraagd ter uitvoering van het artikel 1 van het besluit van de Vlaamse Regering van 5 juni 2009 tot aanwijzing van de instanties die over een vergunningsaanvraag advies verlenen.

De **bestrijding van ratten** is opgelegd in de artikelen 45 tot en met 50 van de wet van 2 april 1971 betreffende de bestrijding van voor planten en plantaardige producten schadelijke organismen.

Over de **watertoets** leest u in het artikel 8 van het decreet betreffende het integraal waterbeleid van 18 juli 2003 en in het besluit van de Vlaamse Regering van 20 juli 2006 tot vaststelling van nadere regels voor de toepassing van de watertoets.

Bepalingen over **overwelvingen** staan vermeld in de provinciale stedenbouwkundige verordening met betrekking tot het overwelven van grachten en onbevaarbare waterlopen.

De **vrije vismigratie** is het voorwerp van de Benelux-beschikking M96 van 26 april 1996 inzake de vrije vismigratie in de stroomgebieden van de Benelux.

Richtlijnen voor **hemelwater** staan in de provinciale stedenbouwkundige verordeningen inzake afkoppeling van hemelwater afkomstig van dakvlakken en van verharde oppervlakten.

PROVINCIE
VLAAMS • BRABANT